

გვეყვანო, რომელზეც კარგა ხანი თავისი ხელოვნების თამაშობით საზოგადოების სიყვარული და პატივისცემის დაიხარა. უკვე რვა-ცხრა წელიწადი, რაც ხანი გვეყვანო ერთობ სიყვარულით და ამ ხნის განმავლობაში მუდამ მუყაითად და ერთგულად ვეკლემოდა თავის საქმეს.

• ამას წინადაც ვერსი „კალიუბის ბაღის“ სახლის პატრონი შუამდგომლობდა დაწყეს იმის შესახებ, რომ გაეშურებოდა იქნას იქ საშობა-ველო სახლის მშობლივად გამოაშრებოდა სისიძულების დღეებში, ცხელი ტვილისის პოლიციისგან უკანაგონა ბუნებრივად, რომ მომიტყუებოდა სასამართლო გარდაუქმლებელი და დანდერია გაუქმდეს „კალიუბის ბაღის“ სასიძულის ორი დღეები. მათ შორის ერთი უკვე გაუქმდებოდა მეორესაც მხოლოდ გაუქმდებოდა, როდესაც სასამართლო დადგინდებოდა ძალაში შევარა. გარდა ამისა, პოლიცია ყოველ დღეში პლანისა, რომ ქალაქში დაწინაურდა მისი მსახური და მშვიდობიანობა იქნას დატყუდო.

• საბატო ქალაქების გახიზვების სიტყვით უკვე დამთავრებულ და შეგუბუნებულ იქნა გულუხაროვანისა და კილოვანის ქალაქებზე გარდაქმნის პროექტი, ამ პროექტის თერმეშეშეება იმან გამოიწვია ვერა, რომ ხსენებულ ადგილებში არაიკითარი წესი და რიგი არა სუფივად.

• სოფ. ფოხსა, (გორის მაზრა), ჩვენს სოფელში თითქმის 250 კომლი მსხვილები, მაგრამ ამათში გრანმა კაცებმა არ იცის წყრა, რადგან სოფლის სასწავლებელი არ მოქმედებდა. ცხელი ექვება მოყვინის ამ სოფლის სწავლა-განათლების სხივი, რადგან ე. წ. ა. ა. ერისთავისმა განაცხადეს, რომ თუ სასწავლებელი (დასრულ სოფელი, ყოველგვარ შემწეობა აღმოუქმნება. ამასთანავე ე. წ. ა. ერისთავისმა სასწავლებლის მოსაწყობად თავისი სახელი დაუთმო მექადა თათის წლით. სახლი ხუთი დიდი თაობა მათავადებული და წინ მო-

ზრდილი ცხოველები, იმედო, სასოწავლო მთავრობა ყურადღების მიქცევას ამ მხარეს და სოფ. დარსში სასწავლებელს დადასტოვდა. ამვე სოფლის მამულში, სდ. გრაფის მამულად, ე. წ. ა. ერისთავისმა მამულს გასვლის ცოტა ხანში დასესია და მშენებრივ მოსაგებ მოვიდა. ამ ცუდმა ნაილად დაანახა ვეფელს, რომ ამ სოფლის მამულზე მშენებრივად იხიერებს მამა-ბა (ტ. ლ.)

• ხანი ივანე როსტოპინოვი გვგვხვს გამოცხადებით ამ ახრით, რომ მშენებრივად იმანდეს და თვისის ხარჯად გავსდეს ხანა წინე „საყოველთაო აღმართისა“. ეს წინე საფარველის ცნობისას ვასწავლები-მარტვილი, დ. ლანაბიასი თხოვრებულს (Общественная ответственность) არის გამოვლენილი და ქარვის ერთი დაწერილი.

• გორის მაზრის სოფ. წინადაც 8-15 ნოემბრის განმავლობაში 8 სკოლა პირველი კლასი ვადა უკოდი, რომელთაგან 8 სკოლა მოკვდა.

• გორის მაზრის სოფ. გორაკში 1 დეკემბრიდან დღემდე 8 სკოლა ერთიან პირველ კლასში მოკვდა. გლეხი ზურა ზუბაშვილი 115 მან. დაუკარგავლობით ამ ხარჯისა გამო.

წამილი ვუღაპუთიანა

10 დეკემბერი.

საზოგადოდ აფხაზეთი და კერძოდ გუდაუთის ნაწილი, ანუ „პაჩოა“ გრანდული მუყუყუბული იყო სწავლა-განათლების მხრივ. მაგალი ამ ნაწილში, სადაც 17 ათას სულზე მეტი მსხვილები ირიტებს, სამი ერთიანი სკოლა იყო: გუდაუთის სკოლა, ნინოწკაძის სკოლა, ლონისა და ახალ-ათონის სასწავლო სკოლები. ეს, ამ ბოლო დრომდის ამ სსსს სკოლის შეწყვეტებით აღმდინე მსხვილები. ჩვენთვის არც მინიერი, არც გავიწყობი ყალი იყო მსხვილების. ბოლო უკეთესად დროში ქურდობა აფხაზეთის უფრო და უფრო გავრცელებულია გამო ქუთაისის სასწავლო გუბერნატორმა გავიზაგა 1895 წელს შემოღებულმა ქუთაისის გუბერნიის საზოგადოებრივ მანდრელი ინსპექტორმა ბ. ნ. დიმიტრიევმა, რომელსაც

ლსაც მინდობილი ჰქონდა, რაც შეიძლება მეტი სკოლა დაეარსებინა. ამასთანავე გუბერნატორმა პირველად და სკოლა შემუშავის საფუძველზე იდგენ ამ საზოგადოებათ, რომელსაც დიდიხარებულ სკოლებს, ესტალი იბოტო, რომ ბანი გუბერნატორმა ქურდობა-აფხაზეთის მოსამბოლო ერთის საყურადღებო საზოგადოებრივ სკოლას მასხავდა. საშუალოდ, ამ მოგზაურებმა ბ. ნ. ინსპექტორსამ ვერაფერი ნაყოფი ვერ მოიტანა: ეკონომიკური საზოგადოება დიდი იტყუბებით მიიგება ბ. ნ. დიმიტრიევს ახსნს და დაპირებულ, ცხლად მოტყუებულ განაჩენებათ, მაგრამ მათი დადგენილებული მიზნებისა ვერაფერ აღსრულეს. ამ მოზურებს აქ არ ვახსენებ, რომ ბ. ბატონს არ ეყურებოდა, ან თუ ის, ჩვენ დღესაც უსკოლობის გამო მანქანა მანქანდებოდა. ბოლო წარუღეს უფრო მეტი ყურადღება მოგვექცია დირექტიად და შეგომოვამხებ სოფელ ლიბნო მდგომარეობა ერთ კლასიანი ნორმალური სკოლა, რომელიც ინიჭება საერთო ხარჯით. მომავალ ანერქვან: კი იმავ საერთო ხარჯით არსდება ერთ-კლასიანი სკოლები სოფლებს აცქნი, მუდგომებრივ და გირჩება. ეს სკოლები ჩვენთვის ცხელი სულზე მისწრება და ამატომ მოთავსებულ და სკოლების დაარსების დიდისმადლობის ღირსნი არან, რადგანაც შეგებულ მისცეს ზემოხსენებულ თათს საზოგადოებათა თათიან შეიღებს წერა-კითხვა მაინც ასწავლებს.

დირექციისათვის ერთად, უფრო ადრე სოხუმის სასწავლო სასოწავლო საბჭომ მიქცია ყურადღება ჩვენს უნებურად მდგომარეობას ამ მხრივ და სკოლების დაარსების მიზნით ხელი. როგორც იცხადებოდა მოთხოვნილება უკვე უფრო, ერთი ორ-კლასიანი სასწავლო სასოწავლო სკოლებით სკოლა შირანს საბჭომ დაჯერა. და გუდაუთში, ამ სკოლაში უკვე თითხუთმდე მოსწავლენ. მეორე ერთ-კლასიანი სკოლა ამ შემთხვევაში დადასა-კაცებისაში მართლ-გამალებელ ქრისტიანობის აღმდგენი წინადასაზოგადოებმა სოფელ აუნ-ნაღისა და მასწავლებლად დანიშნა ტელისის სასოღდერი სემინარიში

ახლად კურს-დამთავრებულ ექ. თორაძე. სოხუმის სასოწავლო საბჭომ დააარსა აგრეთვე საზოგადოებრივი რუსთა ახალმშენებნი: ბაკონოვსა და პეტრე-პავლოვსკიანი.

ჩვენთვის ყველაზე უფრო შესანიშნავი აგრეთვე კაცია მიერ დაარსებული სასწავლო სკოლები. ამათში პირველად გუბერნიის სოფელ დღივანში გვესტის მდებარეობის ბან სემინი ნოილის. საქართველოს სხვა კუბების განმარტობის სკოლებს დაარსება დიდი არაყოფა, გარნა აქ ერთი აქამდის ნაშეღები გვირახა იყო. იქ სერგილი თუ გავს, ყველაფერს დასდევ; აქ ასე ადვილი არ იყო და არ არის შესაძლებელი. აქ ბ. ნ. ნოილის მაგალიტების არცერთი ვიცოდი, რომ ერთი კაცს შეეძლო განაშენებულედა აფხაზი შირის სკოლის დაარსება, ამან-კი მოიწოდინა და ერთის წლის განმავლობაში სკოლებს დაარსა, საზოგადოებას სასოლო შემთავ აგრეთვე, ორმოცე მოსწავლეს თავი მოუყარა და მთელ წელიწადს უსწავლებდა ასწავლიდა. მშენებლობის უკვე მასწავლებლის წლიურად სამსახურით დაფინანსებული. მასწავლებლად ბ. ნ. ნოილი დააბტკიცა.

ბ. ნ. ნოილის მადლობის სხვა პირთა მიზანდეს. გუბერნატორმა მასწავლო სკოლები დაარსეს მღ. იონა ნაკებამ—სოფელ ბუღაბუგაში მდ. ამათა; თორგებენ—სოფელ ბარნაში და დიკურ სამსონ კვაჭარბაძემ—რუსთა ახალმშენ ბაზარიში.

როგორც სანსა, აქაურ სამღვდელთა მშენებლობის შედეგად, რომ აფხაზეთის სწორ და კეთილ, დღითიღის სასიამოვნო და კეთილესი სასარგებლო გზაზე დასაყვანებელი გვესტისთან ერთად სკოლებიც უნდა იმუშავებოდა. ერთეული დრო მესწავლებლად ძალიან ძნელი, თითქმის შეუძლებელი იქნებოდა აფხაზი ცრუ-მოწინებობა მოაზრობა და ქვემარტობა ქრისტიანობა შეთავისებინან იქ. სადაც ცეკვა-თამაში საზოგადოება შეტყუების სახლის წესი მართალი იყო, რომ ხელის განმარტობის ცეცხლსაფრად დასაბრუნებლად სწავლებლები, რადგანაც სახლი მესხ-

გან იწვისო, იქ მართკ გვესტისა უსკოლოდ საზოგადოების მოგონი გრებამ არ შეუძლიან. ვიმოგობ როგორც სანს, ჩვენს საზოგადოებას ეს შეუძინა და პოლიცია და მთავრობის შემწეობის მიყვარ, არაქათა ენიხანბა მამაკე გვიშეღვლით ამ მოლა განდა, ხალხს პრეტონის ამიტომ შემბოქეთ და წაგაბტკობა ჩაღმტობა; აქ კიდევ ესა და ეს მესხ თავყენ სტყუარ-კითხი და ამათ მათა (კვივის პური) მოგავარჯლებოთ; ხალხი სახარების წილ გრებობის წინაშე (სამშვიდლოში) პრეტულობო, ძალი დატარებულ საზოგადოება და იფორცია და სხვა-და-სხვა; ამასთანავე უნაყოფო ჩივილების მიყვარ ნაყოფის საქმეს მოქიდა ხელი და ჩვენც დარწმუნებულნი ვართ, ამგუსტ ვაგვიყვინ, ვიდრე უწინ და სასარგებლო თუ უსამართლო სამღვდელს თავს დააღწევს.

დასასრულ ვუსთავებ ჩვენს მადღებლობას, მეტი სიყვარული და მზნობა გამოიჩინოს ამ გზაზე სელის დროს.

მათე—ბე

დაბატ სოფელი

(მარტვილი ამბები)

ს. ვ. აზარულაშვილი, (დაჭრა მარტვილი). მთელს მარტვილში არის სასოწავლო წყარო-საგადა-თამაშებელი, რაც მასს ვეკარგება, ერთად გრცავს. მაგრამ ახლაც ესა ქოთახი, ეს ორთავი მოთავსობს. ესე აფხაზეთის დამსწავლელ სტავანდელს არის მასწავლებლად და სკოლაში, რომ არან, თითხუთმდე უნაყოფიან ამთხივ თხავა წყაროდს გავდა. ერთს აქ წყარო-საგადა-თამაშებელი სოფელ ამროს დასახლება ამსახობს, მეორეს აფხაზეთის მ. მთაწახი, ორთავი ქარის შანს აფოვება, მაგრამ მესამეს მთლიან მარტვილს, აქ იყო ამროსდაჭრისას შეგუბუნდა დემონს თქვინა მტყუარ წყარო-საგადა-თამაშებელი, რაც იყო მარტვილისა. ერთი სიტყვით, არანაშენი იყო მაგრამ, არანაშენი ვედასაზრდა და ვედასაზრდა და თავ-მანდასა.

გულუხარ დაღვრე ხალხად მარტვილში. ცხელი უკუმბში მივიღეს სახარისკი, შენი ქორიან, ჩვენს მამას ხარისკის ვაძეგელი, მაშ რას ვეხმობა. მუდამ მსაყვებელი ყურადღებაც კვლავ იმ გარემოებას მიაკეთა, რომ აღმადინი სასტაკად სტენდის მელის და დღესდღეობის მხოლოდ იმობის, რომ ეს ცხოველები არსებობისათვის მართლის კვამი ქათამებს ოტყებენ ამათ კვამი, როგორც გაუმარტულელებს, ეს საქციელი ვატყუებთა, მაგრამ თეთი დადამინე გვიჩვენებს ფრთხილობის ზოცვის მადლობის. მეორე არა სტენის ამას იბოტომ, რომ სასოწავლო იბოტონ-ტელისა, რადგან, თან მოწონებთ და მტკიცე მელამ, ცეხარის ცოლი ყოველ მამს გარეუფე არსა.

წარადგა მოხეტია, კოქლი, მუა-და-დღეობი, ყურ-გავრკილი მებერო ცხენი. მან მსოფლიო სასამართლოს, რომ აღმადინა თავისუფლებდა მომოსა, მაწველებს და თავისის სტრეგის-ლისმებრ მებერობაო. იმისის გულ-მართლის ჩვენებდად აღმადინა, რომ მოიკრებს აღმადინა იმისათვის მინიმე უღელი დღეობი და შეუძლებელის მუშაობით მოქმედებს, უწყალიად უტყობა მათობით, წყნობითა და კეთილთა-კეთი.

— მართალი, ვეცდი, მაგრამ ცუდ-უბრალოდ-დე არა უზიზღოდ ხელიც არ მოხილა ამ განა უტყუებლად შეიძლება? ჩვენც კი არა იმ-ვიკითადი არის აფხაზეთისგან ხოლო-ვეც ცხენი-კობის ვეცხენებ და მართახის მისთვის საღერსო და სასიამოვნო უნდა იყოს.

ძალიან თითი გულზედ მიიღო, ყურები ასაქტებდა და წამოიყვანა: — მოწვეეს უნდა ვითობი რამეს დათვა გვერდებზე ვადაშვად ძალიან უსიამოვნო თვითი და წინა-ბუტყობი.

— კითხვი... ძალიან შეიღო!

— მოწვეეს გულ-მართლად აღი-არეთ, განა დამსხვევ თქვენთვის არა ჰზარუნებდად არ ვამსმევდეთ, არ ვაქმედებდეთ? თქვენს უსუფობობას, უწყნადობობას, ბუტყეს არა სწრებდად ცხენმა ისედაც ვადაშრა ვეცრდები აიწია და წივიზებოდა.

— ხა... ხა... ხა... მაქმედებ? ამა კითხვით, თავისი თავს-კი ჰქმედებდა თითო ვეკობით მთელი ამის ოჯახი მომლოდა ვამბარს პირის მოლო-ნიდა და განა ჩემი დარდილა ჰქონდათ ამ განა ცილოების მუქობით ერთხელ მიმუშენებო?

— გვი სწორედ უფერობობა? შეიმარბნა გულში და ვაცხარებოთ დაიწყო; მე არა ვეცხენ, მაშვედს, მაშვედს, რომ მომოსადაც კუქი ვეცეწოდა, მაგრამ საქონელი კი პატრეში მყავდა. საქმელი და წული არსო-ლოდ მოპოვებოდა, ხანდახან ქერს-კეთი ვეცხენდი და ზაფხულშითა მალას ჩაიდენდი უნდად, იმდენს ვეცხენდი, თვისსა, რომ-კაცი ჰქმონდა, ყოველ-თვის ვიძღვებდი. მაგრამ არა... შირ-მან წინ მომოსადაც რომ იყოს, სახლის სახურავიც კი მოვხვედ და

ამს შეეკამე, მე გულაბობით დე-ბურავს ხელში ვიყავი მთელი ზამთარი. განა სამღვდელი ვითქმისდა? მუდამ კელის მკვითი მოსამართლე და ნაყოფ მსაყვებელი ყურადღება მიიქცია იმ გარემოებას, რომ არსად, არც ერთს ვეცხენა, და დამის ცხენისათვის სახლის სახურავიც არ უტყვებ. მით უფრო, დადგებოდა მელამ, რომ თეთი ბუნებისაგან ვეწველი საქმელი შორის სახლის სა-ხურავიც არ არის მოსაჩვენებელი. სახლის სახურავითი ყველა მსახურის ვეცხის არ წყსად იყოს, მაშინ ხომ ქალაქელი ცხენის პატრონი, ის ცხენს საქმელად თანვსებას და ქრამბის მოსტენვად და ასეთს საქმეს დანაშაულებლად არ ჩასთავინა. ბოლოს მელამ სხობვა მოსამართლეო, ვეცოლის ნათებში უყურად-ღებოდ დასტავებო, რადგან აღმადინა: — ცხენის უსუფობობის და პატრეს გიტან-ვასუფობობა თვით ცხენისათვის ზრუნვის არ შეადგენს და ცხენის პატივით თვით აღმადინე უსაფრებობით.

ცხენი დიობივას და ქრელი

ქობორა უბელი ქათამი შემოიყვანეს. ქობორა აღუცხებებისაგან ლობარ-სა პრედა, დასტავების ვერ ამოლო ვეცხდა. იგი აღმადინა ქურდობისა წყაროდს. ქობორამ უბრალო, მაგრამ გულ-დასაწყველი ამბავი უამბო მსა-ჯულდებს მიყო, სთქვა ქობორამ, იმის ზრუნვება მიყავ, რომ ჩემი ჯიშმა გამწვანებლობინა და ყოველ-დღე ვეცეცხისა ვეცხდი. აღმადინი-კი წარბ-შეურხულად მზარავდა ვეცეცხს, თუცა ამათ უფლებას სრულად არა ჰქმონდა, რადგან საერს-სკოლა არ მიყრიდა, აღ სახარის ნაგავში, პატრეში, ვახვებდა და მიწეში, ჩემს მოწვევების მუდლის მაძლის მეო-სხებით, ვომოვლებდი. ჩემი ორი დივიდა, მასლოარი, იმისწული და დღესდღეობი აღმადინა დაწურვულ დაწო-ლა, ვამბდენდა და ქალაქში ვამქიდა, ამით მოწვევითი ფული ნახებოდა ლობათობაში ვამქდენდა და ნახებოდა მამასხარის მისცა.

— მართალია, ვამბდდენებო, მთელს გულმანა ვუსწავლი სახლის სა-ქობორა იყო. მუდამ დახარჯებო-კი სულ ტყუილია. ფული ვეცრე არ მიმი-

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1898 ГОДЪ

XI-й год издания. „СЪВЕРЪ“ XI-й год издания. Еженедельный иллюстрированный литературно-художественный журнал...

Въ литературномъ отдѣлѣ журнала будутъ печататься произведенія М. Н. Альбова, А. В. Амфигоетрова, С. А. Андреевскаго, К. Д. Балмонта, К. С. Баранцевича, А. Н. Будичева, И. А. Бунина, П. В. Быкова, Л. Б. Вейнберга, В. Л. Велички, гр. А. А. Голенищевы-Кутузова, П. Г. Ганзена, И. А. Гофшettera, П. И. Добровольскаго, С. Д. Дрожича, Я. Е. Егорова, А. Е. Зарина, А. П. Коптева, А. В. Круглова, П. А. Кукуева, В. П. Лебедева, В. С. Лихачева, М. А. Лохвицкой, А. А. Луговая, К. А. и С. В. Максимова, Д. Н. Мамина-Сибиряка, Л. М. Медвѣдова, Н. М. Минскаго, Д. Л. Михайловскаго, В. М. Михеева, проф. Н. А. Орлова, Н. А. Панова, П. Ф. Порфирова, И. Н. Потанинн, М. И. Пылева, гр. Е. А. Саласа, В. Я. Светлова, К. Н. Случескаго, Н. А. Соловьева-Несмѣлова, Ф. К. Сологуба, проф. Н. В. Сорокина, Вл. А. Тихонова, Л. Н. Трефолева, С. С. Трубочева, ин. Э. З. Ухтомскаго, К. М. Фофанова, Ф. В. Черниговца, Ант. П. Чехова, О. Н. Чюминой, И. Л. Щеголова и другихъ писателей.

Въ 1898 году подписчики журнала „СЪВЕРЪ“ получатъ: 52 №№ иллюстрированного журнала, изъ которыхъ съ цѣтными рисунками известныхъ русскихъ и иностран. художниковъ. 12 №№

52 №№ еженедельной газеты „СЪВЕРЪ“ (въ форматѣ газетн. листа убо- ристой печати). 12 ТОМОВЪ „БИБЛИОТЕКИ СЪВЕРЪ“ изъ цѣтного шрифта, въ которыхъ будетъ дано собраніе новѣйшихъ романовъ

ГЕНРИКА СЕНКЕВИЧА

- 1) „БЕЗЪ ДОГМАТА“, 2) „СЕМЬЯ ПОЛАНЕЦКИХЪ“, 3) „QUO VADIS?“ („Камю грядеши?“), 4) „КРЕСТОНОСЦЫ“. Этими романами знаменитый писатель создалъ себѣ во всемирной литературѣ громкое имя.

Въ отдѣльномъ продажѣ эти романы будутъ стоить около 10 руб.

12 №№ ежемѣсячного журнала „ПАРИЖСКИЯ МОДЫ“ со множественомъ рисунковъ, выходящихъ одновременно съ выкроекъ, узоровъ, вышиваній, дамскихъ рукодельй, монограммъ, съ пояснитель- нымъ текстомъ, на отдѣльныхъ большихъ листахъ.

12 №№ ежемѣсячнаго журнала „Хозяйство и Домоводство“ въ которомъ даются советы и указанія, не- обходимыя для хозяйства и домашняго обихода.

КРОМЪ ВСЕГО ЭТОГО, ГОДОВЫЕ ПОДПИСЧИКИ „СЪВЕРЪ“ ПОЛУЧАТЪ БЕЗПЛАТНО РОСКОШНЫЙ ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ АЛЬБОМЪ:

48 иллюстрацій къ полному собранію сочиненій ИВ. СЕРГ. ТУРГЕВЪ

Къ альбому будутъ приложены: 1) портретъ И. С. Тургенева, 2) вступительная статья объ И. С. Тургеневѣ и 3) пояснительный текстъ къ иллюстраціямъ. Литературно-художественная цѣн- ность этой главной на 1898 г. премии журнала „СЪВЕРЪ“, вышустившаго уже свои художествен- ные альбомы къ произведеніямъ Н. В. Гоголя, Н. А. Некрасова и гр. Льва Н. Толстого, нахо- дится въ всагда сомнѣніи.

подписанная цѣна со всеми приложеніями:

Table with subscription rates: 6 руб. на годъ безъ дос., 7 руб. съ достав. и перес., 6 мѣс. съ дос. и пер. 3 р. 50 к., 3 „ „ „ „ 1 „ 75 „, 1 „ „ „ „ 1 „ 50 „. Подписка адресуется въ Глав. конт. журн. „СЪВЕРЪ“ (Спб., Екатерининская, 4) на имя издателя Н. Ф. МЕРЦА.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1898 ГОДЪ

на ежедневную политич. и литературную газету

„НОВОЕ ОБОЗРѢНІЕ“ (пятидесятый годъ изданія)

Въ 1898 г. „Новое Обозрѣніе“ будетъ выходить въ Тифлисѣ какъ и въ прошлые годы, ежедневно, по программѣ большихъ столич- ныхъ газетъ.

Въ истегающемъ году, въ газетѣ, кромѣ мѣстныхъ силъ, участвова- ли также К. С. Баранцевичъ, В. В. Вересаевъ, В. И. (Петербург. корр.), И. Ивановичъ, Л. Овчѣ (Лондонск. корреспонден.), Д. Н. Маминъ- Сибирякъ, М. А. Протопоповъ, акад. ин. Тархановъ, В. Е. Чешкинъ, А. С. Хакъ-овъ и др.

Условія подписки: съ пересылкою и доставкой: на годъ—10 р., на полгода—6 р., на три мѣсяца—3 р. 50 к., на одинъ мѣсяць—1 р. 50 к. За границу: на годъ—17 р., на полгода—9 р., на три мѣсяца—5 р. (Подписка принимается не иначе, какъ съглася съ перваго числа лоднаго мѣсяца). Для сельскихъ учителей льготы: подписная цѣна на годъ—7 р., на полгода—4 р.

Для годовыхъ подписчиковъ, какъ городскихъ, такъ и иногород- ныхъ, обращающихся непосредственно въ контору редакціи, допускает- ся разсрочка на слѣдующихъ условіяхъ: три подписки вносится—3 р., въ 1-му марта—2 р., къ 1-му мая—3 р. и къ 1-му сентября—2 р.

Подписка и объявленія принимаются въ ТИФЛИСѢ: въ конторѣ газеты, Баятинская ул., № 8. Иногородные адресуютъ свои требованія: въ Тифлисѣ въ редакцію „Новаго Обозрѣнія“.

Лица, подписавшія на годовое изданіе „Новаго Обозрѣнія“ 1898 г. въ настоящее время, будутъ бесплатно получать газету въ текущемъ году со дня подписки.

Труды Научнаго Отдѣла Императорскаго русскаго общества Садоводства

Въ 1898 г. будетъ выходить по примѣру 1897 г.

отдѣльными выпусками числомъ отъ 12 до 14 въ которыхъ кромѣ свѣдѣній о дѣятельности Отдѣла и докладовъ будутъ помѣ- щаться матеріалы и наставленія поступающіе въ бюро Отдѣ- ла, по садоводству вообще, де- коративному садоводству и цвѣто- водству, плодородству, цѣннымъ и промышленнымъ культурамъ, бѣднѣямъ и врагамъ растений, сред- ствамъ борьбы съ ними, мѣдомы- мымъ растеніямъ и пчеловодству, тутоводству и шелководству, въ- торочные статьи и наставленія снабжаются рисунками. Жела- ющие получать благоволятъ препо- нудить въ бюро Отдѣла—гр. пре- подаватели народныхъ, город- скихъ и сельско-хозяйственныхъ школъ и иныхъ учрежденій и члены сотрудники Отдѣла—2 руб., а остальные лица и учрежденія—3 руб. Желающие же помѣстить объ- явленія препровождаютъ по слѣ- дующему расчету: за пѣлую страницу 10 р., за 1/2 стр.—6 р., за 1/4 стр.—3 р. за 1/8 стр.—2 р. за каждый раз-...

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

на 1898 годъ

(ИЗДАНІЯ ГОДЪ ЧЕТВЕРТЫЙ)

на политическую, литературную и общественную газету

„ЧЕРНОМОРСКИЙ ВѢСТНИКЪ“

первую и единственную на всемъ восточномъ побережьи Чернаго моря, выходящую въ Батумѣ ежедневно, за исключеніемъ послѣ праздничныхъ дней, по полной программѣ ежедневныхъ столичныхъ газетъ.

Вступая въ четвертый годъ своего существованія, „ЧЕРНОМОРСКИЙ ВѢСТНИКЪ“—органъ всего Западнаго Кавказа—будетъ по прежнему стремиться къ тѣмъ цѣлямъ, во имя которыхъ вотъ уже три года раз- дается на далекой русской окраинѣ нашъ совершенно независимый го- лосъ, неустанно проповѣдуя о томъ, что все благо Закавказья—въ спорѣмъхъ тѣсно съ нами съ Россіей, въ возможно больше широкое просвѣщеніи массы, пробненіи этой массы къ общесоюзной граждан- ной и ассимиляціи кавказскихъ народностей съ русскими народомъ.

Въ виду исполняющихся въ 1898 году: семидесятилетия графа Льва Николаевича Толстого, пятидесятилѣтнія кончины В. Г. Блинно- ва и тридцатилѣтнія кончины Д. И. Писарева, будутъ выпущены спе- циальные номера, исключительно посвященные знаменитому русскому писателю и двумъ известнѣйшимъ русскимъ критикамъ.

Въ 1898 году имѣетъ ровно двадцать лѣтъ присоединенія Батума къ Россіи: этому знаменательному событію также будетъ посвященъ специальный номеръ нашего изданія.

Ежедневно будутъ печататься, подъ рубрикой „Столичные вѣсти“, всѣ наиболее интересныя административныя, общественныя, художествен- ныя, научныя и др. новости, сообщаемыя редакціи изъ Петербурга, которая будетъ появляться въ „Черноморскомъ вѣстникѣ“ днемъ раньше полученія столичныхъ газетъ съ этими же свѣдѣніями. Завѣдывае этихъ отдѣ- ловъ принялъ на себя одинъ изъ сотрудниковъ газеты „Правительственный Вѣстникъ“.

Въ „ЧЕРНОМОРСКОМЪ ВѢСТНИКѢ“ печатаются: дѣяствія и рас- поряженія правительствъ, политическія телеграммы, руководящія статьи, корреспонденціи, новости текущей жизни, политическія извѣстія, статьи по всемъ отраслямъ кавказской промышленности, критическія статьи, нефтяная хроника, отчеты о думскихъ и дворянскихъ собраніяхъ, но- вости науки и искусства, отчеты о выдающихся уголовныхъ и граж- данскихъ судебныхъ дѣлахъ, обзоръ періодической печати, беллетристи- ка и проч. Кромѣ того въ каждомъ номерѣ будутъ помѣщаться фе- ялетоны, насмѣшки исключительнаго интереса кавказскаго типа: батумскаго, кутаисскаго, сукхумскаго, потіискаго, новороссійскаго, тиф- лисскаго и бакинскаго.

Подписка принимается на срокъ съ 1 числа любого мѣсяца и не далѣе какъ до конца года.

Подписная цѣна: на годъ—для городскихъ подписчиковъ, съ дос- тавкой 6 руб.—для иногородныхъ, съ пересылкою 7 руб.—за гра- ницу 13 руб.; на полгода—для городскихъ 4 руб., для иногородныхъ 5 руб., за границу 9 руб.; на одинъ мѣсяць—для городскихъ 1 руб., для иногородныхъ 1 р. 20 коп. Разсрочка платежа по соглашенію съ конторой изданія.

ТАРИФЪ ОБЪЯВЛЕНІЙ: на 4-хъ страницѣ, за мѣсто, занимаемое строю- кою пятака, съ мѣстныхъ объявленій—8 коп., съ иногородныхъ—10 коп.; на 1-хъ страницѣ—двое. При многократныхъ объявленіяхъ—скидка.

Объявленія изъ границъ и Россійской Имперіи, за исключеніемъ Кавказа, Закавказья и Закавказской области, принимаются вслѣдѣ ч- лѣно въ Центральную контору объявленій торговаго дома Л. и Е. Метль и К°, въ Москвѣ (Мясницкая, домъ Сыткова) и въ Петербургѣ (Большая Мо- рская, 11).

Подписка принимается въ Батумѣ—въ конторѣ „Черноморскаго Вѣстни- ка“ (Оглобинская, д. Таирова) въ Петербургѣ и Москвѣ—въ конторѣ Л. и Е. Метль и К°.

При газетѣ—батумское отдѣленіе Россійскаго телеграфнаго агентства, съ приемомъ отдѣльной конторы подписки на биржевые телеграммы (15 руб. въ годъ), выпускающія особыми бюллетенями два раза въ недѣлю.

Редакторъ-Издатель Г. А. ПАЛЬМЪ (3-2-1)

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1898 ГОДЪ

на армянскую газету

„МШАКЪ“ (двадцать шестой годъ изданія).

Въ 1898 году „МШАКЪ“, газета политическая и литературная, какъ и прошлые годы, будетъ издаваться въ Тифлисѣ по прежней про- граммѣ.

Подписная цѣна съ пересылкою и доставкой: на годъ—10 руб.; на 11 и 10 мѣсяцевъ—9 руб.; на 9 и 8 мѣсяцевъ—8 руб.; на 7 мѣсяцевъ—7 руб.; на полгода 6 руб.; на 5 мѣсяцевъ—5 руб.; на 4 мѣсяца—4 руб.; на 3 мѣсяца—3 руб.; на 2 мѣсяца—2 руб.; на одинъ мѣсяць—1 рубль.

Подписка и объявленія принимаются въ Тифлисѣ, въ конторѣ редакціи (уголъ Баронской и Базарной ул.).

Объявленія принимаются на армянскомъ, русскомъ и иностранныхъ языкахъ. Цѣна за объявленія—2 коп. со слова. Адресъ для всей импріи: Тифлисъ редація „Мшакъ“ Адресъ для zahraniчныхъ подписчиковъ: Tiflis Rédaction du jour- nal armenien „Mschak“ (3-2-1)

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

Подписной годъ съ 1-го октября 1897 г. по 1-е октября 1898 г.

НА ежемѣсячный научно-литературный и политический журналъ

„НОВОЕ СЛОВО“

Выходит ежемѣсячно отъ 25 до 30 печатных листовъ.

Редакция „Новаго Слова“, вромѣ общихъ задачъ научно-литературнаго журнала, ставитъ себѣ цѣлью освѣщеніе вѣстной жизни Россіи и сопоставленіе ея съ условіями и фактами жизни иностранной. Въ виду этого помимо постоянныхъ отдѣловъ („Текущіе вопросы внутренней жизни“, „Факты и цифры изъ русской дѣйствительности“, „Изъ жизни провинціи“ и „Иностранное обозрѣніе“) въ журналѣ помѣщаются еще „Письма изъ провинціи и Письма изъ-за границы“.

Будучи свободной отъ мѣстныхъ вліяній и воздѣійствій и придавая серьезное значеніе освѣщенію различныхъ явленій провинціальной жизни, редакция „Новаго Слова“ проситъ желать, сочувствующихъ цѣлямъ журнала, оказать ей содѣйствіе въ развитіи провинціального отдѣла какъ достояніемъ фактическаго матеріала, такъ и присылкою корреспонденціи.

Редакция стремится давать въ библиографическомъ отдѣлѣ своевременные отзывы о вѣдъ выдающихся произведеніяхъ нашей литературы, и поэтому обращается съ просьбой къ издателямъ о присылкѣ вповѣйшихъ изданій.

При новомъ составѣ редакціи въ журналѣ принимаютъ участіе слѣдующія лица:

- К. С. Варшавичъ, проф. П. И. Воргманъ, С. Н. Вулаговъ, В. П. Быстринъ, Ю. Н. Вагнеръ, В. Вересаевъ, проф. П. Г. Виноградовъ, В. В. Водовозовъ, И. Гаринъ (И. Г. Михайловскій), М. О. Гершензонъ, М. Горькій (А. М. Пешковъ), П. А. Гурвичъ, Б. Ельцова, А. М. Калмыкова, Л. Ф. Кривинскій, проф. П. Ф. Легафъ, Г. А. Мачетъ, проф. П. Н. Миловова, В. Г. Михайловскій, В. И. Немировичъ-Данченко, проф. Д. Н. Овсянко-Куликовскій А. В. Поголеву, В. А. Поссе, П. Н. Потапенко, Д. Д. Протопоповъ, В. Я. Свѣтловъ, М. Н. Семеновъ, П. Б. Струве, В. Л. Свѣршевскій, М. И. Туган-Барановскій, В. А. Фавускъ, Максъ Фервэригъ (проф. Іенскаго ун-в.), проф. П. А. Холодковский, Е. Н. Чириковъ, Т. Цигенъ (Th. Sieben, проф. Іенскаго ун-в.), А. С. Шабельская, О. А. Шапиръ, Ф. Ф. Эрнсмандъ, А. И. Эртель, В. Я. Яковлевъ и др.

Подписной годъ съ 1го октября.

Подписная цѣна съ пересылкой на годъ	10 р. —
„ „ „ на полгода	5 „ —
„ „ „ на три мѣсяца	2 „ 50
„ „ „ безъ пересылки на годъ	9 „ —
„ „ „ съ перес. за границу на годъ	12 „ —

Адресъ конторы редакціи: Сиб. Спасская ул. (уг. Надеждинской) д. 15, кв. I.

Отдѣленія конторы: Въ С.-Петербургѣ—1) Невскій пр., д. 54, „Библіотека Чернышева“, 2) Книжный складъ А. М. Калмыкова, Литейный пр. № 60. Въ Москвѣ: книжный магазинъ „Трудъ“, Тверская, д. Спиридонова.

Книжные магазины, при полной годовой подписной платѣ, пользуются уступкой 40 к. съ экземпляра. Подписка, по частямъ года допускается только черезъ контору редакціи и ея отдѣленія.

(4-у.—1)

საქართველოს სახელმწიფო

„ჯიჯილი“

წამოვიწყო 1898 წელს

გამოვა 1898 წელს თვეში ერთხელ იმავე პროგრამით, როგორც 1900 აქამდე.

1898 წლის ბელის მომწერებს სახეურით დაურიგდებათ ნახატები ბიანი წიგნი „ალბომი“ ცხოველთა ცხოვრებლად.

ქვეყნული „ჯეჯილი“ თვითონი დატარებები ღირს — 4 მან. ტელის ვარკვე ვაგზებზე 5 მან. ცალკე ნომრის ფასი თვითონი არის 50 კა.

ბელის მოწერა შეიძლება მხოლოდ წილად და ნახევარი წლით.

საზღის მოწერის წესები:

- 1) თვითონი — „წერილობის გამ. საზოგადოების“ კანცელირიაში (Дворцовая ул.-д. Зем-Банка № 102), და თვით „ჯეჯილის“ რედაქციაში (Артиллер. ул.-д. Таламашева, воядъ кадетскаго корпуса)
- 2) შუათბი — 3. ბატონიშვილთან,
- 3) გორში — არ. კლანდამბისთან.
- 4) შიბუბაში — 3. მამუკაშვილთან.
- 5) სიღნაღში — 3. მამუკაშვილთან.
- 6) სანჯაბში — შარაშან ჩხეიძისთან.
- 7) ელისავთისკოში — 3. შიკაბერიძისთან.
- 8) თბილისში — 3. ჩიბადაშვილთან.
- 9) რეზო — ღარიბა ნე. ძეგარიანისთან.
- 10) ფოთში — 0. ბიბერიძისთან.
- 11) სანჯაბში — გენ. შიკაბერიძისთან.

ფოსტის აღტკის: Въ Тифлисѣ, въ редакціи грузинскаго дѣтскаго журнала „Джеджили“.

რედაქტორ-გამომცემელი ან. თუმანიშვილი-წერეთლისა.

(5-უ.—1)

III годъ ОТКРЫТА ПОДПИСКА III годъ

НА „ФОТОГРАФИЧЕСКОЕ ОБОЗРѢНІЕ“

ежемѣсячный журналъ

ПО ФОТОГРАФИИ И ЕЯ ПРИМѢНЕНІЯМЪ.

изданія годъ третій.

Ноябрь 1897—Ноябрь 1898.

Журналъ „Фотографическое Обозрѣніе“ будетъ заключать въ наступающемъ году слѣдующіе отдѣлы:

- 1) Художественный. 2) Научный. 3) Технический. 4) Примѣнный (фотографія въ разныхъ отрасляхъ науки, искусства и жизни. 5) Библиографія. 6) Обзоръ дѣятельности русскихъ и иностранныхъ фотографическихъ Обществъ. 7) Смѣсь. 8) Объявленія.

Особое вниманіе редакціи будетъ обращено на требованія гг. любителей фотографіи.

Въ журналѣ принимаются участіе выдающіе русские и иностранные дѣятели по фотографіи, извѣстные ученые и профессора-портфель редакціи уже изданы статьи по фотографіи извѣстныхъ ученыхъ, а также профессоровъ Московскаго и другихъ Университетовъ.

Въ 1897—1898 году число рисунковъ образцовыхъ работъ по портретной фотографіи лучшихъ заграничныхъ и русскихъ фотографовъ, имѣвшихъ такой успѣхъ въ 1896—97 г. будетъ значительно увеличено, независимо отъ другихъ художественныхъ приложеній.

Сверхъ того въ 1897—98 г. подписчики получатъ бесплатно брошюру Д. П. Езутовскаго: „Устройство и употребленіе ручныхъ фотоаппаратовъ“.

„Фотографическое обозрѣніе“ издается книжками въ 2—3 печ. „а“.

Подписная цѣна 4 руб. въ годъ съ доставкою и пересылкою.

Подписка принимается въ Москвѣ, въ конторѣ редакціи, Кузнецкій Мостъ, № 3. Въ Харьковѣ: у К. И. Фредланда, Московская ул. Въ С.-Петербургѣ: у И. И. Карпова, Михайловскій, уголъ Невск. пр. Въ Одессѣ: у Іосифа Покорнаго, Еврейская ул., № 49. Въ Нievѣ: у Іосифа Покорнаго, Крещатики, № 43.

(3-у.—1)

Открыта подписка на 1898 годъ

НА ЕЖЕНЕДѢЛЬНУЮ ГАЗЕТУ

„КАВКАЗСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО“

органа Императорскаго Кавказскаго общества сельскаго хозяйства. Газета выходитъ по четвергамъ, безъ предварительной цензуры.

ПО СЛѢДУЮЩЕЙ ПРОГРАММѢ:

1. Руководящія статьи по техническимъ и экономическимъ вопросамъ сельскаго хозяйства Кавказа. 2. Популярная статьи (оригинальныя) по полеводству, молочному хозяйству, садоводству, виноградарству и виноделию, шелководству, тѣловодству, техническимъ производствамъ и проч. 3. Хроника и корреспонденціи. 4. Отчеты хозяйствъ о произведеніяхъ или въ своихъ хозяйствахъ опытахъ и наблюденіяхъ. 5. Обзоры литературы — русской и иностранной, по вопросамъ, относящимся къ Кавказу. 6. Сельско-хозяйственная статистическія и рыночныя свѣдѣнія о производствѣ и потребленіи сельско-хоз. продуктовъ, о видахъ на урожай, о цѣнахъ на продукты; тарифы; 7. Правительственныя распоряженія: 8. Протоколы, доклады и отчеты общества и его органовъ. 9. Критика и библиографія. 10. Вопросы и отвѣты. 11. Сельско-хозяйственный календарь. 12. Домоводство. 13. Справочный указатель. 14. Смѣсь. 15. Метеорологическія наблюденія. 16. Объявленія.

Задача газеты: заключается въ установленіи болѣе живой и тѣсной связи между обществомъ сельскаго хозяйства и хозяевами Кавказа, съ цѣлью; во первыхъ, совмѣстной разработкѣ сельско-хозяйственныхъ вопросовъ Кавказа и во вторыхъ, распространенія среди населенія необходимыхъ сельско-хозяйственныхъ знаній.

Въ отдѣлѣ „Вопросы и отвѣты“ газета, при содѣйствіи спецیاлистовъ, будетъ своевременно давать хозяевамъ отвѣты на тѣ вопросы, съ которыми они будутъ обращаться въ редакцію или общество сельскаго хозяйства.

Подписная цѣна съ доставкой и пересылкой: на годъ—4 руб., полгода—2 руб., 1/4 года—1 руб., и 1 мѣсяцъ—40 к.

Подписка принимается въ Тифлисѣ въ бюро Импер. Кавк. общ. сел. хоз., Барятинская ул., собственный домъ.

Отвѣтственный редакторъ А. А. Палангуръ.

(3-у.—1)

საქართველოს საზოგადოების

წამოვიწყო

სისულიბა შუამწვა წამოვიწყო:

საქართველოს ისტორიის და მეც.

ლომის შესახებ.

ქართლის ცხოვრება I წიგნი გამოცემა ხ. კუკია.

ნახსი 40

ლექსები ანტონ ფურცელაძისა 40

ვეფხისტყაოსანი სურათები მშენებლის ვლით 10

წიგნი სურათების ნაწარები 30

კეთილი ძალი 20

ჩუბუღი, მამია გუგუჩი-სა 1

ქორანიები თ. კორანდანი 3

ისტორიული ნარკვევი, აღმ. კურანიისი 1 50

წიგნი, ლექსები, ბოგორაჟია 20

ავაკო წერეთლი, ბოგორაჟია 15

მინარა-დარეჯანიანი 1

ჩვენი ახალი შერეობა სელარაჟისა 40

მინარა და ცხოვრება ი. ალხანაშვილისა 60

გვედები სამეფოლო წიგნი მარტის მთა. ნინაშვილი 20

ლომის 20

ორი ტელული 20

როგორც ცხოვრობდნენ საბუნების ძეგლი 25

დასაბუნებო ლექსები და ლექსები 20

საქართველოს ისტორია და მარტისა 1

საქართველოს ისტორია 70

ბოლო 20

მეფე გიორგი ბრწყინვალე, ცაბუნისა 20

ძველის ღება (მეფე გიორგის სამართალი), მისივე, ათაბაგნი ბებე და ღებულა 50

და მათი სამართალი, მისივე თამარ მეფე და კარბუზი 15

ვილისა 10

სეიმონ მეფე, მისივე 10

როსტომ მეფე, მისივე 10

სწავნილი ანამიკაჟი გრუნიკისი წიგნი 25

პროფ. ა. მატარელი. I ნაწილი 1 25

II ნაწილი 1 50

გრამატიკული ლიტერატურა გრუნიკისი ენისა 50

გრამატიკული ლიტერატურა გრუნიკისი ენისა 3

ოცრიკი პირი გრუნიკისი სწავნილი 2

გრუნიკისი დიპლომატიკისი აქტი, ეგო ჯე 60

სიგელი გრუნიკისი იმპერატორისა ბარატა IV, ე. ტაყაიშვილი 60

მასალია რუსული ისტორიის, ეგო ჯე 3

მასალია რუსული ისტორიისა 7 50

წიგნი იმპერატორისა დავითა ვოხოშვილისა 30